

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

6. veljače 2014. *

„Prethodno pitanje – Carinska unija i zajednička carinska tarifa – Euro-mediteranski sporazum s Egiptom – Članak 20. Protokola 4. – Dokaz o podrijetlu – Potvrda o prometu robe EUR.1 – Zamjenska potvrda o prometu robe EUR.1 izdana nakon što je roba prestala biti pod nadzorom carinskih tijela koja su je izdala – Odbijanje primjene povlaštenog tretmana“

U predmetu C-613/12,

povodom zahtjeva za prethodu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Finanzgericht Düsseldorf (Njemačka), odlukom od 12. prosinca 2012., koju je Sud zaprimio 24. prosinca 2012., u postupku

Helm Düngemittel GmbH

protiv

Hauptzollamt Krefeld,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešić, predsjednik vijeća, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader i E. Jarašiūnas (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Helm Düngemittel GmbH, H. Nehm, *Rechtsanwalt*,

— za Europsku komisiju, B.-R. Killmann i T. Scharf, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Euro-mediteranskog sporazuma o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipat, s druge strane, potpisanog 25. lipnja 2001. u Luxembourg u i odobrenog Odlukom Vijeća 2004/635/EZ od 21. travnja 2004. (SL L 304, str. 38.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 46., str. 3., u daljnjem tekstu: Euro-mediteranski sporazum s Egiptom), a osobito članka 20. Protokola 4. ovog sporazuma, o definiciji pojma „proizvod s podrijetlom“ i načinima administrativne suradnje, kako je izmijenjen Odlukom Vijeća za pridruživanje EU-Egipat br. 1/2006 od 17. veljače 2006. (SL L 73, str. 1., u daljnjem tekstu: Protokol 4.).
- 2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između Helm Düngemittel GmbH (u daljnjem tekstu: Helm Düngemittel) i Hauptzollamt Krefeld (carinsko tijelo Krefeld) u vezi s nametanjem uvoznih carina.

Pravni okvir

Bečka konvencija

- 3 Sukladno članku 1. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora od 23. svibnja 1969. (*Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda*, sv. 1155., str. 331., u daljnjem tekstu: Bečka konvencija), naslovljenom „Domašaj ove Konvencije“, ona se primjenjuje na ugovore između država.
- 4 Članak 3. Bečke konvencije naslovljen „Međunarodni sporazumi koji nisu obuhvaćeni ovom Konvencijom“ određuje:

„Činjenica što se ova Konvencija ne primjenjuje na međunarodne sporazume sklopljene između država i drugih subjekata međunarodnog prava ili između tih drugih subjekata međunarodnog prava, niti na međunarodne sporazume koji nisu sklopljeni u pismenom obliku, nije na štetu:

[...]

- b) primjene na te sporazume svih pravila izloženih u ovoj Konvenciji kojima bi bili podvrgnuti prema međunarodnom pravu neovisno o Konvenciji;

[...]“

- 5 Članak 26. Bečke konvencije naslovljen „Pacta sunt servanda“ predviđa:

„Svaki ugovor koji je na snazi veže stranke i one ga moraju izvršavati u dobroj vjeri.“

- 6 Članak 31. Bečke konvencije naslovljen „Opće pravilo o tumačenju“ u svom 1. stavku predviđa:

„Ugovor se mora tumačiti u dobroj vjeri, prema uobičajenom smislu izraza iz ugovora u njihovu kontekstu i u svjetlu predmeta i svrhe ugovora.“

Euro-mediteranski sporazum s Egiptom

- 7 Euro-mediteranski sporazum s Egiptom stupio je na snagu 1. lipnja 2004.

8 Sukladno članku 1. tog sporazuma:

„1. Ovim se uspostavlja pridruživanje između Zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Egipta, s druge strane.

2. Ciljevi ovog Sporazuma su:

[...]

— uspostaviti uvjete za postupnu liberalizaciju trgovine robom, uslugama i kapitalom,

[...]“

9 U Glavi II. navedenog sporazuma, koja se odnosi na slobodno kretanje robe, nalazi se članak 6. potonjeg koji određuje:

„Zajednica i Egipat postupno uspostavljaju područje slobodne trgovine tijekom prijelaznog razdoblja koje ne prelazi 12 godina od stupanja ovog Sporazuma na snagu, prema modalitetima određenima u ovoj glavi i u skladu s odredbama Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. te ostalih multilateralnih sporazuma o trgovini robom priloženih Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO) [...]“

10 Članak 8. istog sporazuma koji se, u skladu s naslovom Glave II. njenim Poglavljem 1., primjenjuje na industrijske proizvode glasi kako slijedi:

„Uvoz u Zajednicu proizvoda podrijetlom iz Egipta odobrava se bez plaćanja carina i svih drugih davanja s istovrsnim učinkom te je oslobođen količinskih ograničenja i svih ostalih ograničenja s istovrsnim učinkom.“

11 Sukladno članku 27. Euro-mediteranskog sporazuma s Egiptom:

„Pojam ‚proizvoda s podrijetlom‘ za primjenu odredaba ove glave i načini administrativne suradnje s tim u vezi određeni su u Protokolu 4.“

12 Na temelju članka 16. stavka 1. Protokola 4. koji se nalazi u Glavi V. ovog potonjeg naslovljenoj „Dokaz o podrijetlu“:

„Na proizvode podrijetlom iz Zajednice pri uvozu u Egipat i proizvode podrijetlom iz Egipta pri uvozu u Zajednicu primjenjuju se pogodnosti ovog Sporazuma po predodžbi:

potvrde o prometu robe EUR.1 [...]

[...]“

13 Prema članku 17. stavku 1. Protokola 4., „potvrdu o prometu robe EUR.1 ili EUR-MED izdaju carinska tijela zemlje izvoznice“.

14 Članak 20. Protokola 4. propisuje:

„Kada su proizvodi s podrijetlom stavljeni pod nadzor carinarnice u Zajednici ili Egiptu, izvorni dokaz o podrijetlu moguće je zamijeniti jednom ili više potvrda o prometu robe EUR.1 ili EUR-MED radi slanja svih ili nekih od tih proizvoda na druga mjesta unutar Zajednice ili Egipta. Zamjensku potvrdu (potvrde) o prometu robe EUR.1 ili EUR-MED izdaje carinarnica pod čiji su nadzor stavljeni proizvodi.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 15 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je Helm Düngemittel u Egiptu kupio 9300 metričkih tona ureje i unajmio brod kako bi jedan dio robe prevezao u Terneuzen (Nizozemska), a drugi u Hamburg (Njemačka). Dana 2. veljače 2009. egipatska carinska tijela izdala su za svu robu potvrdu o prometu robe EUR.1 (u daljnjem tekstu: potvrda o prometu) koja je kao zemlju podrijetla navodila Egipat.
- 16 Dana 11. veljače 2009. Helm Düngemittel tu je potvrdu predao nizozemskim carinskim tijelima i od njih zatražio da mu izdaju zamjensku potvrdu o prometu robe EUR.1 (u daljnjem tekstu: zamjenska potvrda o prometu) kako bi razdvojio robu i jedan njezin dio otpremio u Njemačku.
- 17 Dana 12. veljače 2009. brod je stigao u luku Terneuzen, gdje je istovaren dio robe čije je odredište bilo Nizozemska. Dana 13. veljače 2009. brod je napustio Nizozemsku. Preostali dio robe istovaren je u Hamburgu i pušten u slobodni promet 16. veljače 2009.
- 18 Dana 24. veljače 2009. nizozemska carinska tijela izdala su zamjensku potvrdu o prometu za dio robe otpremljen iz Nizozemske u Njemačku.
- 19 Dana 2. ožujka 2009. Helm Düngemittel podnio je za dio robe koji je već bio pušten u slobodni promet u Njemačkoj dodatnu carinsku deklaraciju vezanu za mjesec veljaču 2009. Toj izjavi pridružio je zamjensku potvrdu o prometu koju su izdala nizozemska carinska tijela te je za gore spomenuti dio robe zatražio primjenu povlaštenog carinskog tretmana kakav predviđa Euro-mediteranski sporazum s Egiptom.
- 20 Dana 15. travnja 2009. Hauptzollamt Krefeld ispitao je nizozemska carinska tijela u vezi sa zamjenskom potvrdom o prometu koju su izdala. U svom odgovoru ona su navela da je u trenutku izdavanja te potvrde predmetna roba već bila napustila Nizozemsku i da je, prema tome, spomenuta potvrda izdana protivno članku 20. Protokola 4., s obzirom na to da roba u trenutku izdavanja te iste potvrde više nije bila pod njihovim nadzorom.
- 21 Dana 19. studenoga 2010. Hauptzollamt Krefeld uputio je Helm Düngemittelu rješenje o odmjeravanju poreza u iznosu od 68 382,54 eura uvozne carine s obrazloženjem da zamjenska potvrda o prometu nije bila takve naravi da je mogla dokazati povlašteno egipatsko podrijetlo dijela predmetne robe namijenjenog isporuci u Njemačku.
- 22 Dana 24. veljače 2011. nizozemska carinska tijela su u odgovoru na novi zahtjev njemačkih carinskih tijela navela da je sadržaj zamjenske potvrde o prometu točan i da ga ne bi trebalo poništiti ili proglasiti neispravnim.
- 23 Helm Düngemittel je protiv rješenja o odmjeravanju poreza koje je izdao Hauptzollamt Krefeld podnio prigovor, koji je ovaj potonji odbio odlukom od 16. studenoga 2011.
- 24 Helm Düngemittel je protiv te odluke sudu koji je uputio zahtjev podnio tužbu tražeći poništenje rješenja o odmjeravanju poreza od 19. studenoga 2010. U njoj ističe da članak 20. Protokola 4. predviđa pravo na zamjensku potvrdu o prometu i da to pravo ne ovisi o razdoblju u kojemu carinarnica može imati pod nadzorom robu. K tome, oporezivanje *a posteriori* ne bi bilo u skladu s pravom na povlaštenu tretman predviđen Euro-mediteranskim sporazumom s Egiptom. Ocjena tijela zemlje izvoznice odlučujuća je naime za spoznaju o tome je li roba povlaštenog podrijetla. U predmetnom slučaju zamjenskoj bi se potvrdi o prometu koju su izdala nizozemska carinska tijela morala priznati jednaka vrijednost dokaza o podrijetlu kao da ju je izdala država izvoznica.
- 25 Hauptzollamt Krefeld predlaže odbijanje tužbe. Njegovo je mišljenje da Protokol 4. ne predviđa izdavanje zamjenske potvrde o prometu *a posteriori*. Stoga se na temelju predmetne zamjenske potvrde o prometu ne može utvrditi podrijetlo dijela robe uvezenog u Njemačku.

- 26 Prema sudu koji je uputio zahtjev, nesporno je da je predmetna roba podrijetlom iz Egipta. Jedino sporno jest to, smatra sud, je li zamjenska potvrda o prometu koju je Helm Düngemittel predao takve naravi da dokazuje povlašteno podrijetlo dijela robe uvezenog u Njemačku, u smislu Protokola 4. Sud koji je uputio zahtjev mišljenja je da se, sukladno članku 20. tog Protokola, zamjensku potvrdu o prometu može izdati samo dok je pod nadzorom carinarnice države članice koja izdaje spomenutu potvrdu kako bi ona mogla provjeriti je li ta roba istovjetna robi opisanoj u izvornoj potvrdi o prometu. Međutim, kako se predmetna roba u trenutku izdavanja zamjenske potvrde o prometu već nalazila u slobodnom prometu, to ovdje ne bi bio slučaj. Iz sudske prakse Suda proizlazilo bi ipak da postoje iznimke od načela prema kojem se povlašteni tretman može dodijeliti samo uz predaju valjanog dokaza o pravu na to. Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu ističe da u predmetnom slučaju odbijanje priznavanja zamjenske potvrde kao dokaza o podrijetlu počiva isključivo na formalnom razlogu.
- 27 U ovim okolnostima Finanzgericht Düsseldorf odlučio je prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeće prethodno pitanje:
- „Treba li smatrati da podrijetlo robe nije utvrđeno kad je potvrda o prometu bila izdana za jedan njezin dio na temelju članka 20. Protokola 4. [...], s obzirom na to da uvjeti propisani tom odredbom nisu bili ispunjeni jer roba u trenutku izdavanja potvrde nije bila pod nadzorom carinskih tijela koja su je izdala?“

O prethodnom pitanju

- 28 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev, u biti, pita treba li se Euro-mediteranski sporazum s Egiptom tumačiti na način da se egipatsko podrijetlo robe, u smislu povlaštenog carinskog sustava koji je tim sporazumom utvrđen, može dokazati čak i kad je roba nakon svog prispjeća u prvu državu članicu bila razdvojena u svrhu isporuke jednog njezinog dijela u drugu državu članicu i kad zamjenska potvrda o prometu koju su izdala carinska tijela prve države članice za dio te robe koji je otpremljen u drugu državu članicu ne zadovoljava uvjete za izdavanje takve potvrde propisane u članku 20. Protokola 4. navedenog sporazuma.
- 29 Najprije, u skladu s člankom 20. Protokola 4., valja napomenuti da je moguće, kad su proizvodi podrijetlom iz neke države članice ili Egipta „stavljani pod nadzor“ egipatske carinarnice, osobito u svrhu slanja tih proizvoda ili nekih od njih drugamo unutar Europske unije, zamijeniti izvorni dokaz o podrijetlu spomenutih proizvoda za jednu ili više zamjenskih potvrda o prometu robe koje izdaje carinarnica „pod čiji su nadzor stavljani proizvodi“.
- 30 Tako iz teksta ove potonje odredbe proizlazi da zamjensku potvrdu o prometu moraju izdati carinska tijela za vrijeme dok se roba nalazi pod njihovim nadzorom ili, u slučaju da je ta tijela imaju pod stvarnim nadzorom, po završetku tog nadzora i to u najkraćem roku.
- 31 U ovom slučaju iz odluke kojom je sud uputio zahtjev proizlazi da je roba o kojoj je riječ u glavnom postupku otpremljena u Nizozemsku s ciljem da se dio nje otpremi u Njemačku. Zamjensku potvrdu o prometu za taj dio robe izdala su nizozemska carinska tijela jedanaest dana nakon što je ona napustila državno područje Nizozemske. Međutim, to ne znači nužno da se podrijetlo navedenog dijela robe ne može utvrditi u skladu s pravom Unije.
- 32 Točno je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, da je potvrda o prometu dokazna isprava o povlaštenom podrijetlu robe i kad bi uz te dokaze o podrijetlu bilo dopušteno podnijeti i druga dokazna sredstva, to bi naštetilo jedinstvu i sigurnosti primjene sporazumâ o slobodnoj trgovini sklopljenih s trećim zemljama (u tom smislu vidjeti presudu od 23. veljače 1995., Bonapharma, C-334/93, Zb., str. I-319, t. 16.). Zahtjev za valjanim dokazom o podrijetlu ne bi se stoga mogao

smatrati pukom formalnošću koja može ostati neispunjena kada se mjesto podrijetla utvrdi pomoću drugih dokaznih sredstava (u tom smislu vidjeti presudu od 25. veljače 2010., Brita, C-386/08, Zb., str. I-1289., t. 57. i navedenu sudsku praksu).

- 33 Sud je međutim već presudio da je na tijelima države izvoznice da utvrde podrijetlo robe i da carinska tijela država članica moraju u načelu priznati ocjene carinskih tijela države izvoznice, osobito kada je povlašten tretman utvrđen međunarodnim sporazumom koji veže Uniju i treće zemlje na osnovi uzajamnih obveza (u tom smislu vidjeti presude od 15. prosinca 2011., Afasia Knits Deutschland, C-409/10, Zb., str. I-13331., t. 29., kao i od 8. studenoga 2012., Lagura Vermögensverwaltung, C-438/11, t. 34. do 36. i navedenu sudsku praksu).
- 34 Usto, nužno je da carinska tijela država članica priznaju odluke koje donesu tijela države izvoznice, a povezane su s Unijom u okviru sustava slobodne trgovine, kako bi Unija mogla sa svoje strane u vezi toga od tijela spomenute države zahtijevati da poštuju odluke koje su donijele carinska tijela država članica u vezi s podrijetlom proizvoda izvezenih iz Unije u tu državu (u tom smislu vidjeti presudu od 12. srpnja 1984., Les Rapides Savoyards i. dr., 218/83, Zb., str. 3105., t. 27.).
- 35 Međutim, iz činjeničnih okolnosti opisanih u zahtjevu za prethodnu odluku koje nisu osporavane proizlazi da je povlašteno podrijetlo robe koju je Helm Düngemittel uvezao iz Egipta dokazano potvrdom o prometu koju su izdala egipatska carinska tijela. U skladu sa sudskom praksom na koju se poziva u točki 33. ove presude, takva potvrda obvezuje sva carinska tijela Unije u pogledu povlaštenog podrijetla robe koja se u njoj spominje.
- 36 Imajući to u vidu, valja istaknuti da se situacija o kakvoj je riječ u glavnom postupku ne može usporediti sa situacijom u kojoj potvrda o prometu koju izdaje država izvoznica ne zadovoljava uvjete propisane u Protokolu 4. Naime, u ovom drugom slučaju povlašteno podrijetlo sve robe uvezene u Uniju ne može se utvrditi, dok u prvom slučaju podrijetlo predmetne robe uvezene u Uniju ostaje utvrđeno potvrdom o prometu koju su egipatska carinska tijela valjano izdala.
- 37 Osim toga, treba podsjetiti da je pravo međunarodnih ugovora u biti kodificirano Bečkom konvencijom i da se pravila koja se nalaze u toj konvenciji primjenjuju na sporazum sklopljen između države i međunarodne organizacije, kao što je Euro-mediteranski sporazum s Egiptom, pod uvjetom da su ta pravila odraz općeg međunarodnog običajnog prava (vidjeti, analogijom, gore navedenu presudu Brita, t. 40. i 41.).
- 38 Ali situacija u kojoj bi se uvozniku imatelju potvrde o prometu, koju je sukladno Protokolu 4. utvrdila država izvoznica, odbilo pružiti povlašten tretman za robu koju je uvezao u Uniju bila bi nespojiva s načelima navedenima u člancima 26. i 31. Bečke konvencije, kao i s ciljevima Euro-mediteranskog sporazuma s Egiptom, koji su nabrojani u njegovom članku 1., te suprotna njegovom članku 8.
- 39 Međutim, kad je predmetna roba po svom prispjeću u Uniju razdvojena s ciljem slanja jednog njezinog dijela drugamo u Uniju u smislu članka 20. Protokola 4., tada je na uvozniku kojemu je izdana zamjenska potvrda o prometu i koji se, unatoč tome što uvjeti propisani u toj odredbi nisu bili ispunjeni, ipak želi osloniti na potvrdu o prometu koju su izdala egipatska carinska tijela, da utvrdi da taj razdvojeni dio robe doista odgovara robi čije je povlašteno podrijetlo utvrđeno na temelju potvrde o prometu koju su izdala egipatska carinska tijela.
- 40 S obzirom na sva ova razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da se Euro-mediteranski sporazum s Egiptom treba tumačiti na način da se egipatsko podrijetlo robe, u smislu povlaštenog carinskog tretmana koji taj sporazum uspostavlja, može dokazati čak i nakon što je roba po svom prispjeću u prvu državu članicu bila razdvojena u svrhu otpremanja jednog njezinog dijela u neku drugu državu članicu i kada zamjenska potvrda o prometu koju su za dio robe koji je otpremljen u drugu državu članicu izdala carinska tijela prve države članice ne zadovoljava uvjete za izdavanje takve potvrde propisane u članku 20. Protokola 4.

- 41 Izvođenje takvog dokaza, međutim, s jedne strane zahtijeva da se povlašteno podrijetlo robe prvotno uvezene iz Egipta utvrdi pomoću potvrde o prometu koju izdaju egipatska carinska tijela sukladno tom Protokolu i da, s druge strane, uvoznik dokaže da dio robe razdvojen u prvoj državi članici i otpremljen u drugu državu članicu odgovara dijelu robe uvezenom iz Egipta u prvu državu članicu. Na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri jesu li ovi uvjeti ispunjeni u predmetu u glavnom postupku.

Troškovi

- 42 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Euro-mediteranski sporazum o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipat, s druge strane, potpisan 25. lipnja 2001. u Luxembourg i odobren Odlukom Vijeća 2004/635/EZ od 21. travnja 2004., treba tumačiti na način da se egipatsko podrijetlo robe, u smislu povlaštenog carinskog tretmana koji taj sporazum uspostavlja, može dokazati čak i nakon što je roba po svom prispjeću u prvu državu članicu bila razdvojena u svrhu otpremanja jednog njezinog dijela u neku drugu državu članicu i kada zamjenska potvrda o prometu EUR.1 koju su za dio robe koji je otpremljen u drugu državu članicu izdala carinska tijela prve države članice ne zadovoljava uvjete za izdavanje takve potvrde propisane u članku 20. Protokola 4. spomenutog sporazuma o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom“ i načinima administrativne suradnje kako je izmijenjen Odlukom Vijeća za pridruživanje EU-Egipat br. 1/2006 od 17. veljače 2006.

Izvođenje takvog dokaza, međutim, s jedne strane zahtijeva da se povlašteno podrijetlo robe prvotno uvezene iz Egipta utvrdi pomoću potvrde o prometu koju izdaju egipatska carinska tijela sukladno tom Protokolu i da, s druge strane, uvoznik dokaže da dio robe razdvojen u prvoj državi članici i otpremljen u drugu državu članicu odgovara dijelu robe uvezenom iz Egipta u prvu državu članicu. Na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri jesu li ovi uvjeti ispunjeni u predmetu u glavnom postupku.

Potpisi